

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PART KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Fél évre . . .	2 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Negyed évre . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	70 . . .
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábes petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

A papiros buza.

(G. S.) Már évek óta folyik a harc világszerte azért, hogy a gabonatőzsdék jelenlegi szervezetét megváltoztassák. Oka ennek az, hogy a gabonatőzsdéket ma a kereskedővilág tartja hatalmában és ha e révén nem is dönt korlátlanul, de mindenesetre jelentős befolyást gyakorol a gabonaárak alakulására. Agrár körökből már hosszú idő óta hangzik a panasz, hogy a gabona-tőzsdék egyenesen megrontják a gazdák megélhetési viszonyait és hogy e megrontás eszközüül a papiros buzát használják.

A papiros buza kifejezés alatt oly nemű üzletet kell értenünk, melynél tényleges áru nem szerepel, hanem az esetleges árkülönbőség hoz hasznot. Példával ecsetelve a dolgot, a tőzsdetag a mai napon ezer métermázsza buzát ad el azzal a kikötéssel, hogy az árut csak bizonyos idő elmúltával fogja szállítani. Ha a kikötött napon a buza ára alacsonyabb, mint ahogyan ő előadta, akkor a vevő a különbözetet készpénzzel kiegyenlíti, de ha az árak emelkedtek, akkor az eladó tartozik a különbözetet fedezni. Itt tehát az eladott és megvett buza tényleg nincs meg, csupán a papiron szerepel, mindazonáltal a tényleges buzaárak kényszerítve vannak arra, hogy a kényszerárakhoz al-

kalmazkodjanak. Hogy megengedhető-e vagy sem az ilyen üzletek kötése és lebonyolítása, az még egyelőre nincs eldöntve. Nálunk is évek óta vitatkoznak az agrár és merkantil körök e kérdés fölött, de eredményre még nem jutottak.

Az első lépést Németország kísérette meg e téren, mikor a birodalmi gyűlés 1896-ben kimondotta az alap nélkül való gabonahatáridőüzlet eltörlését. És Ausztria természetesen ismét követni akarja a német példát, úgy hogy már a törvényhozás is foglalkozik a dologgal. Minket magyarokat a dolog annyiban érdekel, hogy az osztrák ellenzék csak az esetben hajlandó a papirbuzák kötésekét eltörlölni, ha ugyanekkor nálunk is hasonló intézkedések történnek. E tekintetben igen érdekes Giovanelli báró osztrák földmívelésügyi miniszter véleménye, melyet legutóbbi beszédében a következőképp fejtett ki:

— A bécsi gabonapiac jelentőség tekintetében sokkal hátrább áll a budapestinél. Ennek tudatában azt hiszi, hogy a határidőüzletet nem lehet csak amugy hirtelenében eltörlölni, mivel ily egyoldalú, csak Ausztriára szorító eltiltása a helyzetet csak Ausztria kárára rontaná meg. A bécsi piacot amugy is a budapesti terménytőzsde által csinált árak dominálják és a ha-

táridőüzlet eltörlése révén a magyar piac csak erősödne, míg Bécs jelenlegi súlyát is elveszítené. Terményimportáló országra nézve, mint amilyen Ausztria Magyarországgal szemben, nagyon kívánatos, hogy irányadó piacza legyen.

Ez Giovanelli beszédének uralkodó eszméje. A kívánság nem is oly meglepő, mert hiszen osztrák részről szokva vagyunk már mindenhez. Am ez a dolog mégis tulmerész, mikor Ausztria azt kívánja, hogy ő határozhassa meg azt, milyen áron adja el a magyar gazda buzáját. Szinte páratlan példa lenne ez a nemzetgazdaságban, hogy a vevő az eladó meghallgatása nélkül szabja meg az áru értékét.

De csaknem hasonló szellemben nyilatkozott az osztrák képviselőház többi vezető egyénisége is. Klink képviselő kijelenti, hogy a papir buza eltörlése az amugy is tengődő hajózási társaságokat tenné tönkre első sorban, sőt átkergetné valamennyit Magyarországra. Kozlovski azt hiszi, hogy senkisémet bocsátana ki kivándorlási tilalmat, ha a játékosok át akarának telepedni Magyarországra. Tiltakozik a határidőüzlet eltörlése ellen Bécsben, de kérdi a kormányt, hogy tett-emár vagy fog-e tenni lépéseket az iránt, hogy Magyarországon eltilt-

A magyar bor.

Irta: **Londesz Elek.**

Néhai való jó Paksy Szathmáry Mihály a tizenhetedik században körömszakadtáig erősítette, hogy a paradicsomban a szőlőtő volt a tudás fája. A tudós férfit az etikai következtetésen kívül alkalmasint az is csábíthatta ebbeli hitére, hogy a szőlőtőről már a legrégebbi írásokban is van emlékezés. A szőlőkultúráról azt lehetne mondani, hogy olyan régi, mint maga az emberiség; a népek őstörténelmében legalább jelentős szerepe van már. Hazánkban is az idők legendás messzeségébe nyulik vissza a róla való emlékezés. A magyar embernek, különösen a régebbi időkben, a legkedvesebb s a legjövődélmezőbb foglalatosságai közé tartozott a bortermelés. Még a heraldikában is nyoma maradt ennek, mert több vármegye címereiben ékeskedik a szőlőfürt. Különösen Baranyavármegye címere jellemző e tekintetben hatalmas szőlőfürtjével, melyet Józua és Káleb görnyedve visznek hesszu rudon. Még jellemzőbb és tetszetősebb e vármegye nevének boranyából való származtatása.

Való, hogy Baranyavármegyében a szőlőkultúra visszanyulik Probus római császár idejére. A szerémségi kertésznek trónra jutott fia 277-ban beültette szőlőtökével a Mons-Almus magaslatát s innen származott át azután Baranyába a szőlő. De még régebből is van adatunk a hazai szőlőkultúra meghonosodására! — Strabo említi, hogy a mai Erdélyben, Burevistes dáki király idejében kivágták a szőlőket egy Decaeneus nevű varázsló ösztönzésére. A magyar nép gazdasági érzékéről tesz tanúságot, hogy a szőlőművelés az első kísérletek után hamarosan elterjedt országszerte s a többi közt a Balaton mellett 861-ben, a Zala folyó mentén pedig 868-ban már bővíben termelték a szőlőt, mely azután gyakran szerepel az Árpád-házi királyok okirataiban. Hazánkban a legrégebb szőlőültetvények közül valók a kecskeméti öreg szőlőkertek, amelyeknek telepítését IV. Béla és Nagy Lajos uralkodása közé teszi a krónika. Rege is van a kecskeméti szőlőről; Ipolyi ezt a régi adatot jegyzi fel róla a Magyar Mithológiában: „A kecskeméti heggyen megfúrtak egy szőlőtökét, csapat tettek bele; a kicsorgó léből azután háromezer

ember ihatott kedvére. Ezután újból rátették a helyat a nyílására.” A szőlőtermelés történetéről, beleértve a magyarországit is, bőséges és becses adatokat olvashatunk Hanusz István mostanában megjelent, A borág és nedűje című munkájában. Ez a tudós, nagy szorgalommal és széleskörű olvasottsággal bíró természetkutató a tudomány népszerűsítésének sokat hangoztatott kérdését igyekszik megoldani a maga ismeretkörében s már számos derék munkájával bizonyította be, hogy helyes uton halad e célja felé. Új munkájából nem hiányoznak ugyan a száraznak nevezett statisztikai s másféle adatok sem, de mindezt olyan keretben adja s annyi érdekes adat közé ékeli, hogy szinte észrevétlenül siklik keresztül rajtok az olvasó, észre sem véve, hogy az alatt, amíg mulatott, tulajdonképpen tanult.

A szőlő története különösen bővelkedik érdekes adatokban. Manapság ugyan szűkebb körre szorultak a régi híres borjegendák s a szüreti epizódok, a filoxera meg egyéb baj miatt. Ma már sok helyen nyoma sincs hazánkban a régi bőséges szőlőtermelésnek. A magyar bor azonban még mindig nem vesztette el hatalmát a világpiacra, s különösen

Lapunk mai száma 12 oldalra terjed.

sák a különbözeti üzletet? — Hruby Venczel csak azért pártolja az alap nélkül való gabona kötések eltiltását, mert az csak jó lehet Ausztriára nézve, ha a szédelés kivándorol Magyarországra.

Ez a veleje az osztrák képviselőház közti bizottsága tanácskozásának. A bizottság végeredményben kimondta, hogy a határidőüzletet csak akkor szorítja meg, ha egyidejűleg Magyarországon ugyanazt teljesen betiltják. Más szóval fejezve ki a dolgot, Bécs azt óhajtana keresztülvinni, hogy improduktív jellege dacára korlátlanul uralkodjék a bpesti gabnatőz-dén. És bár érzi, hogy helyzete tarthatatlan, törvényei elavultak, mégis inkább megmarad mellettük, semhogy oly változásba menjen bele, mely Magyarországot fölényét világosan kimutatná.

Nálunk, itthon is erős küzdelmet folytatnak a papiros buza, az alap nélkül való gabona határidőüzlet eltörlése érdekében. Részünkről nem ítéljük el e harcot, bár a határidőüzletnek igen csekély része van az országszerte dúló pangás földidézésében. De a küzdelem tulhajtásától óvniunk kell a támadókat akkor, mikor tisztán látjuk, hogy nem a magyar kereskedők, de inkább osztrák részről fenyegeti az igazi veszedelem elárult mezőgazdasági érdekeinket.

A vármegyék és a városok pusztulása.

A magyar közélet egyik veterán férfija, aki részese volt legutóbbi több évtizedes

politikai küzdelmeinknek s aki az új rendszerben a nemzeti erők feltámadását és a nemzeti eszmék újabb ébredését látja, egy „Hazánk”-hoz intézett levelében a vármegyék és a városok anyagi pusztulására hívja fel a közfigyelmet.

„Egy megelőzője van ennek az országnak — írja — s ez az, hogy a vármegyék a legutóbbi évtizedekben mily borzasztóan gazdálkodtak nemcsak az időközi belügyminiszterek elnézésével, hanem még azoknak jóváhagyásával is. Hát ha a vármegyék teljesen adósságba verik magukat s folyton csinálják, növelik a szegény nép nyakába a pótdókat, — úgy hogy az már a terheket nem bírva ki, idegenbe kénytelenek vándorolni — mi lesz annak a következménye? Nem lehet más, mint általános nagy anyagi bukás. Azt állítják némelyek, hogy a vármegyék, a törvényhatóságok a saját autonómikus jogaiknál fogva maguk intézkednek az ő saját anyagi ügyekben. Papiroson ez úgy lehet, de tényleg az életben, — mint ezt hosszú tapasztalás mutatja — nincs így. A Tisza-Bánffy uralom idejéből tudjuk, hogy az egyes törvényhatóságok dolgait rendszeresen 8—10 emberből álló klikk intézte, de nem a vármegye, melynek közgyűlési többsége rendszeresen csak a klikk szavazó gépje volt az újabb és újabb kölcsönök, pótdókat megszavazására s az ilyen eljárás következtében van már — hogy többet ne említsünk — például Tolna vármegyének is 2—3 millió forint adóssága. Az új rendszer belügyminiszterének tehát az a kötelessége legyen az első, hogy vármegyéknek, városoknak semmiféle pótdó csinálását meg ne engedje, hiszen

már oda jutottunk, hogy a kisközségek lakói is pótdó súlya alatt gornyedeznek.”

Teljesen igazat adunk az illusztris levélírónak s igazat adunk neki a körülmények is. Vármegyék, városok és községek épp úgy eladósodtak, mint a magánosok, minek következtében kivált a kis existenciákra a pótdókat rengetegének nyomasztó terhe nehezedik. S hogy a pótdókból az alsó rétegekre már adósszisztémánkból folyólag is aránytalan teher nehezül, illusztrálja ezt a II. osztályú személyi kereseti adó. A szegény ember, aki kicsi telke jövedelmének negyedrészt földadóban fizeti el, fizet még személyére nézve két forintot, 16 évet betöltött családtagjai után pedig 1—1 forint II. osztályú személyi kereseti adót s nem elég, hogy ezt egyszer megfizeti, de még a II. oszt. kereseti adó után községi pótdókat is fizetnie kell. Megtörténik ilyenformán, hogy aki egy viskó után 80 krajczár házadót fizet, azt II. oszt. kereseti adó címén (például 3 családtagjával együtt) még 5 forinttal terhelik meg s a községi pótdókat 5 forint 80 krajczár után fizeti. A községek rossz gazdálkodásainak következményei így hárnak át a legszegényebb réteg vállára s adják kezükbe a vándorbotot.

Jobb gazdálkodásra s a meglévő terhek igazságosabb megosztására kellene tehát törekednünk, mire nézve az adómentes létminimum és a II. oszt. szem. kereseti adó eltörlése kínálkozik elsősorban a korrekciómunként. A pótdós gazdálkodások szabályozása érdekében pedig erélyes belügyminiszterre van szükség. Tudomásunk szerint még Perczel Dező belügyminisztersége alatt adatott ki egy rendelet, mely kötelezte

a tokaji má még becsesebb mint régen volt 1890-ben egy külföldi borkereskedő 1020 frtért vásárolt meg százharminczhat liter 1868-as tokajit. A filoxera pusztítása előtt még ősöbbsen is hozzálehetett jutni a nem nedűhöz, volt belőle elég. Akkortájt Tokajban és környékén kétszázhetvenöt négyszögkilométernyi területen 240—350.000 hordó — bor termelt s hatvanezernél több volt az asszuval megtöltött hordók száma. Jellemző a régi bőségre az az adat is, hogy Tokaj, Terezal, Tállya, Mád és Bénye községek ezer hordó bort ígértek 1683-ban Sobieski János lengyel királynak, ha sergét, mellyel Szepsiben tabort ütött, nem vezet át vidékükön.

A borral külföldben a régiak nem takarékoskodtak nagyon. A krónikás följegyezte, hogy Mátyás király ünnepi alkalmakkor hol fehér, hol vörös bort töltetett a visegrádi vár vízvezetékébe, s a nép kedvére merített belőle. Hasonló módon cselekedett 1501-ben II. Ulászló király is. Budavárban urnapján egy olyan szökő-kutat csináltatott amelyből színbor folyt a nép számára. — Grassalkovics hercegről is följegyezték, hogy Mária Terézia gödöllői látogatása alkalmával látványosság kedvéért bort-öntő kutat készített, s boldog, boldogtalan annyit merített belőle, amennyit akart. Kun-Madaras községnek egyik régi számadásából meg az tűnik ki, hogy a községnek hetvenkét akó borba került a pünkösdi királyság megünneplése. Egy másik vidéki városból meg azt

beszéli, hogy a régi patriarchális időben a beszáradt kalamárisok feltöltötésére évente husz akó bort használt el. Apafi Mihály erdélyi fejedelemről azt mondja a krónika, hogy egy ülhelyében kevés volt neki elfogyasztani egy veder bort. Nevezetes borpusztító mulatság volt ez is, a melyről Czegei Vass György megemlékezik. Bécsben, úgy mond, 1691-ben az angol király rezidense vendégséget adott, s nem egy oroszian alakú edényből délutáni három órától fogva hat utániig folyt az utczára a piros bor, melyet aztán a kint álló nép megivott. Ez a mulatság körülbelül kétezer rajnai forintba került. Pazarul bántak az itallal II. Rákóczi fejedelem udvarában is, s különösen az idegenek daskalkodtak nagy kedvvel a mulatság, nem bírta meg a természetük az erős magyar bort. Péter czár követe, Corbey is a vörös bor mértéktelen élvezetétől pusztult el 1708-ban, egri látogatása alkalmával. Hires borivás volt az is, amelyet Ottyk György főudvarmester rendezett Marosvásárhelyen 1707-ben, II. Rákóczy Ferencz erdélyi fejedelemmé való beiktatása alkalmával. A város magaslatain elhelyezett hordókból hosszú csatornákon vezették le a bort a tér közepén álló kádakba, s honnan azán a székelyek kedvükre merithettek.

Rákóczi 1711-ben, lengyelországi viszocskai jószágán Péter czárt is megvendégelte tokaji borral, de a czár annyira elázott az erős italtól, hogy két magyar urnak

kellett őt beemelni a kocsiába. Így járt a minisztere, sőt majdnem az egész kísérete is. Szathmáry Király Ádám, mint szemtanú fel is jegyezte, hogy akkor „csak az közrendű muszka vitézek is sisakkal isszák vala a jó tokaji bort”. Gróf Székely Ádám és Bánffy Anna lakodalmán, 1702-ben is bőven folyt a bor; a gyalui várban hatalmas kádakat töltöttek meg vele s ihatott belőle mindenki, amennyit akart. Ha kiürültek a kádak, teletöltötték ismét. Manapság már csak a Bácskában isznak még nagyokat az emberek. Így kell lenni, hiszen a regale megváltása ügyében Szabadkán tartott tárgyalások alkalmával az tűnt ki, hogy évente átlag 3.073.941 liter bort iszik meg a város lakossága, Eszerint még a bölcsebbeli gyermekre is 485 liter bor jut.

Magyarország borainak gyógyító erejéről számos régi orvos emlékezett meg munkájában. Nem egyszer csak bort rendeltek betegeknek gyógyítószert gyanánt a régi orvosok. Érdekes, amit Döbrentey Gábor írt Bolyai Farkasnak, midőn 1836-ban egy hordó budai bort küldött neki ajándékba: „Érezni fogod — úgymond — miképp villogand két szemed majd még Horatius ancillájára is. Sőt nem kezeskedem, e bor még háromszor is megházasít, ha nem tiszteles uram körbejöttével is.” A hordót úgy küldte el, hogy előbb szalmába burkoltatta, majd vászonba varratta, azután pecsétjét ráütötte. A pecsét mását külön küldötte el Bolyainak, hogy a hordón levővel összehasonlíthassa. Meri,

folni hiába igyekezünk. Gyorsvaton utaznak a halálba, azelőtt csak gyalog vagy előfogaton. Viselkedésünk, élvezetünk, olvasmányaink, szórakozásaink, ruházatunk meg rövidíti azt az utat, mely a bölcsőt a sírral köti össze.

Utját kell állni ennek a pusztulásnak közre kell működni az egyházaknak és a tisztességes irodalomnak, hogy az erkölcs és a valóság felébresztésével visszatérjen a régi egészség, hiszen „mens sana in corpore sano.”

Csupa vérszegénység életben, társadalomban, művészetben, irodalomban, gümökörös elvek, sapkörös eszmék és idegességre vezető könyvek. Ez a feladat, ez a munka, mely előttünk áll, nem könnyű munka, de kitartás, buzgalom, bátorság, hit, remény és szeretettel újra elérhetjük a régi egészséget.

Dezinficiáljuk a ragályozó intézményeket. Adjunk jó példát és vezessük vissza az emberiséget az Istenben való bizalomhoz. Nem szabad elveszteni egy pillanatot sem. Tömörüljünk, segítkezzünk egymásnak, a pap, orvos az író s az eredmény nem marad el. Aldani fognak az unokák: de így ki tudja, nem-e fakad átok atkukon. Alkosuk meg az ösebert, hiszen ha erre milliókat költenek, hogy egészséges állatfajok legyenek, nem érdemelne-e meg sokkal többet az ember, a letezők ura, ki ur az állatok felett?

Elengedhetlen az, hogy az orvost pályájára való hivatás, nem pedig a létért való küzdelem kényszere vezesse. Apostoli ihlettel lásson munkájához. Az orvosi tudomány a hivatlan kezében veszélyes fegyver, melylyel többet árt, mint használ. A nép pedig tekintse az orvost úgy, mint jóakaróját és jötevőjét. E nélkül minden fáradság hasztalan.

Pap és író népszerűsítse az egészségi tudományt.

NAPI HIREK.

Istenitisztelek.

Holnap vasárnap az ev. ref. templomokban a következő lelkészek végzik az istentiszteletet: Nagytemplomban: Biró János s. lelk. Kistemplomban: Kiss Tamás s. lelk. Kossuth utcza templomban: K. Tóth Kálmán lelkész. Ispóty templomban: Mitrovics Gyula lelk.

Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Adorján Ferencz Nyiregyházi vallás tanár tart Istentiszteletet

Templomszentelés.

Hajdu-Dorogon az újított görkath. templom felszentelését f. hó 17 re halasztották. Az ünnepélyre a környék közéleti előkelősége s a hitfelekezeti papság meghívásáról intézkedett a hitközség gondnoksága.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatalnál a hét folyamán házasságot kötöttek: Mihály István — Kovács Irén, Rosner Hen-

rik — Stettner Gizella, Tarjáni György — Szakál Julianna, Szikora István — Osvát Irma. Kegyes Ferencz — Szél Julianna, Bihari József — Orbán Zsuzsanna, Schneider Márton — Lemák Mária, Nagy Sándor — Tóth Julianna, Kovács Samuel — Tohorozki Julianna, Tóth András — Pap Julianna, Nagy Gábor — Bereczki Mária, Kis András — Mészáros Amália, Tar Bálint — Tóth Erzsébet, Konkoli Gyula — Bagyura Katalin. Összesen 14 pár.

Ugyanezen idő alatt a következő halálozasi eseteket jelentették be: Morvai Imréné sz. Takács Zsuzsanna 25 éves háztartásbeli, Molnár Zoltán 9 éves tanuló, Czvirner Árpád 6 éves gyermek, Vetsény Béla 4 hónapos csecsemő, Fehértai Mária 3 éves gyermek, Elek István 21 éves asztalos segéd, özv. Kálmán Mihályné született Derecskei Katalin 80 éves háztartásbeli, Mosolygó Sándor 26 éves Kovács-segéd, Ónodi Samuel 50 éves csavargó, Mikula Zsuzsanna 62 éves háztartásbeli, Kubasek Jánosné született Pazurik Anna 33 éves háztartásbeli, Szilágyi Gábor 65 éves ácssegéd, Körösi József 2 éves gyermek, Kirch Istvánné született Király Klára 47 éves napszámoló, Szenderfi Béláné szül. Vindt Irma 29 éves háztartásbeli, Ágoston Jánosné sz. Takács Zsuzsanna 47 éves háztartásbeli, Nagy Mária 12 éves csecsemő, Gelei Béla 2 éves gyermek, G-bei József 7 éves gyermek, Dezső Mihály 65 éves nap számoló, Szatmari Emma 14 napos csecsemő, Tasch Antal 24 éves borbélysegéd, Murvai Imre 26 éves kefégyári munkás, Lada István 82 éves gazdasági cseléd, Neilinger Mária 6 hónapos csecsemő, Juszkó István 17 hónapos csecsemő, Turi Ferenczné szül. Végh Zsuzsanna 56 éves háztartásbeli és 2 halva születés. Összesen 31. Minthogy továbbá ugyanezen idő alatt összesen 43 születési esetet (27 fiú 16 leány) jelentettek be, úgy a születési esetek 12 vel multak felül a halálozasi eseteket.

Elégtétel a kereskedelmi és iparkamarának.

A „Debreczen csütörtöki számában közöltük az illetékes helyről vett nyilatkozatot, melyben tiltakozott a Magyarországon emelt azon vád ellen, hogy az István-malom külföldi, osztrák-földi gépvásárlásaiban része van. — Most a Magyarországon közgazdasági rovatának érdemes és kiváló szerkesztője dr. Lázár Pál műegyetemi tanár teljes elégtételt ad a „hazafiatlansággal” vádolt kamarának, hogy sajnálatos sajtóhiba következtében került azon megrovás alá, melylyel Mayer Emil vezérigazgatóról írt a t. lapárs. Csodáljuk, hogy a vezérigazgató nem látta szükségét a magyarázatnak s így a hazafiatlanság vádja rajta szárad, a mi pedig súlyos erkölcsi megítélés alá esik. Dr. Lázár Pál újabban ezt írja a „Magyarország”-ban:

A „Debreczen” tegnapj számában a debreczeni ipar és kereskedelmi kamara nyilatkozatot tesz közzé a „Magyarország” e hó 6-án „Csodabogár” cím alatt közölt cikkemre vonatkozólag. Teljesen igazolt a kamara azon állítása, hogy neki semmiféle beleszóla nem lehetett és nincs az István-malom rendelkezéseibe s így a hazafiatlanság vádja őt nem is illetheti. Nem is neki volt szánya e dicstelen epithon, hanem Mayer

Emil urnak, a debreczeni István-malom vezérigazgatójának, aki kétszeresen rászolgált a hazafiatlanság vádjára. Mayer Emil ur, mint egy magyar iparvállalat vezérigazgatója tudhatná, hogy neki és vállalatának a magyar iparral szemben több mint erkölcsi kötelességei vannak és Mayer Emil ur, mint a debreczeni ipar és kereskedelmi kamara alelnöke tudhatná, hogy: noblesse, oblige!

De persze Mayer Emil urnak csak akkor jut eszébe magyar iparos volta, ha neki van az államtól kért valója és Mayer Emil urnak az ipar és kereskedelmi kamarai alelnökségéből csak a „noblesse” esik inyére.

S épp ezen Mayer ur által oly méltatlanul bejöttött állás adott okot a félreértésre. Ugyanis lapunk fentidézht számában azon sajnálatos sajtóhiba esett meg, hogy azon szó, „alelnöke” kimaradt. Az illető inkriminált mondatnak, mint az egész ezikkből kitűnik, úgy kellett volna hangzani, hogy: aki a debreczeni kereskedelmi és iparkamara alelnöke hazafiatlan eljárását stb.

Hogy a debreczeni ipar- és kereskedelmi kamara egyáltalán nem azonosítja magát Mayer Emil urral, azt a debreczeni kamara ismert hazafiaságánál fogva senki sem vonhatja kétségbe s bizonyára a kamara legközelebbi módot fog találni arra, hogy azt eklatánsan be is bizonyítsa.

Lr. P.

Jókainé és a pozsonyiak.

A B. H. pénteki számából olvassuk: A pozsonyi színházban ma estére tüzték ki Jókainé Nagy Bella második föllépését. Tegnap óta azonban, mint pozsonyi tudósítónk táviratozza, híre járt, hogy a hajóegyesület ifjuságának egy része és több jogakadémiai hallgató Feszty Árpádnénak a minapi koszoru affér után elégtételt akarszerezni és e végből színházi tüntetést rendez a Dalma ma esti előadásán. A kereskedőknél ezek a fiatal emberek összevárosolták az egész sip- és trombita készletet, hogy a botrány minél zajosabb legyen. Jókainé, a kit már a keddi föllépés izgalmai is nagyon megviseltek, a mikor megtudta hogy mi készül ellene, telefonon beszélt Budapesten levő férjével, s megkérdezte, hogy mitévő legyen. Relle Iván igazgató délután 2 órakor a következő táviratot kapta:

Pozsonyból hazatért barátaimtól értesülve a látott ellenséges érzületekről ném ellenében, nem engedhetem nőmnek, hogy a pozsonyi színpadon többé föllépjön. Ezt kérem a közönséggel tudatni. Híve Jókai Mór.

Az igazgató ennek folytán a mára hirdetett Dalma tragédia helyett, a melyben Jókainé a czimszerepet játszotta volna, Ibsen Nórát tüzte ki az esti órákban. Jókai Mór a délutáni öt óras gyorsvonattal Pozsonyba utazott. A polgárság a mozgalomtól teljesen távoli áll, sőt határozottan elítéli. Érettebb elemek határozottan sajnálják a történeteket. A pozsonyi antiszemita lap is mai számában fölszólította az ifjuságot, hogy álljon el a tüntetéstől a széneszövel szemben, a ki hozzá még Jókai felesége. Jókait a fölháborodás csaknem betegé tette.

Ma reggel még Budapestről virágos koszorút

Debrecen 1901
247 01

küldött szalagján a felirással: Dalmának a költő, s most szégyenletes botrány elől kell elvinnie a feleségét. A Nóra előadását nagy közönség nézte végig, mert csak kevesen kérték vissza az előreváltott jegy árát és a tüntetők, akik nyolcz páholyt és számos zártzékét béreltek, nem hitték, hogy a Jókainé fellépése elmarad. Midőn Gazdy Aranka a czimszerepben a szinpadra lépett a közönség egy része tüntető tapssal, éljenzéssel fogadta, és perczekig nem engedte szóhoz jutni. Az egyes felvonások után az ováció megújult. Bokretát is uyujtottak fel Gazdy Arankának. Jókaiék holnap visszautaznak Budapestre.

Jókainé Nagyváradon is tervez vendégszereplést. A nagyváradai Szigligeti-társaság november 4-iki ülésében hosszas vita után elhatározta, hogy Jókai Mórt és a feleségét imponansan fogadja. A választmány nevében egyuttal Sipos Orbán alelnök és Bodor Károly dr. főtitkár lelkes levelet irtak Jókainak s fölkértek hogy vegyen részt a Szigligeti társaság matinéjén, melyet akkor rendeznek.

Egyébként másik budapesti tudósítás még ezeket jelenti második Jókai Mórné felbeszakadt pozsonyi vendégszerepléséről:

Nagy Bella asszony tegnap még erősen készült Jókai Mór „Dalmá”-jának eljátszására, férje küldött koronás koszorút „Dalmának — Jókai Mór” felirással a szalagján, a nagy költőnek azonban nincs szerencseje a szalag-felírásokkal, mert a koszorút nem adhatták fel. Időközben ugyanis a vendégszereplő Jókainé Nagy Bella arról értesült, hogy estére nagymervű tüntetés készül ellene, melyben különösen egy sportegylet s a jogakadémiai ifjuság tagjai vetek volna részt. Telefonon értekezett férjével, aki aztán Relle igazgatóhoz intézett táviratában kijelentette, hogy nem engedheti meg nejenek a további föllépéseket. Estére aztán Ibsen „Nóra”-ja került színre, még pedig telt ház előtt, mert a közönség nem kérte vissza a pénzt, Jókai Mór délután Pozsonyba érkezett s nejét el vitte magával.

Valószínűleg elhalasztják II. Jókainé-nak vidéki körutját, mert hasonló tüntetésektől lehet tartani. A pozsonyi helyzetet jellemzi, hogy a Westungarische Grenzboten lap felelős szerkesztője Simonyi tegnap „Bitte eines Antisemiten” (Egy antiszemita kérése.) czim alatt kérte a pozsonyi közönséget, hogy Jókai érdemeire és érzelmeire való tekintettel, hagyjon fel a tüntetésekkel. Pedig ehhez a hevüléssel mozgalomhoz mi köze az antiszemitaságnak? Elvégre is föllehet tenni, hogy egy közép-szerű művésznő, egy nagy név palástja alatt; mindentekintetben örökébe helyezkedjék egy nagy művésznőnek, aki valamikor dicsőséggel viselte ugyanezt a nevet. Általános a Relle Iván elleni felháborodás, a kinek ismernie kellett volna a helyzetet és kötelessége lett volna, hogy arról Jókai Mórt és II. Jókai Mórét fevilágosítsa. — Legyen a vidék többi igazgatójában több tapintat és jóindulat, hogy ne erőszakolja azt, a mi lehetetlenség.

Hogy különben maga Jókai Mór sincs tisztában a szóban forgó eseményekkel, az kitűnik a „Magyar Távirati Iroda”-nak érkezett, következő táviratából:

Pozsony, nov. 8. Brolly Tivadar polgármester fél 11 órakor Jókai Mór lakásán a Palugyay-szállóban tiszteltetett és a városi polgárság nevében mély sajnálkozását fejezte ki ama bántalmazás felett, amely a nemzet költőjét Pozsony városá-

ban érte, amelynek ő diszpolgára. Biztoi sitotta Jókait Pozsony polgárságának hártalan szeretetéről és ragaszkodásáról, valamint arról, hogy a város polgársága azon tüntetésektől, a melyek Jókainét a szinházban érték, teljesen távol áll, mert hiszen köztudomásu, hogy az egész mozgalom számai Budapestről indulnak ki.

Jókai rendkívül meghatottan válaszolt. Szívából megköszönte a tisztelgést. A neje ellen elkövetett tüntetés ugymond, csak egy csöpp abból a mérgepháróból, amelyet megakarnak itatni a feleségével és amelyet meg akarnak itatni a feleségével és amely az ő lelkét is megmergesíti. Ő a pozsonyi incidensből azt a meggyőződést merítette, hogy jobb, ha a feleségét távol tartja a szinpad nyilvánosságától.

A Jókai pár ma délután utazik vissza Budapestre.

Föltesszük különben, hogyha Brolly polgármester ur csakugyan mondotta, amit neki a táviratban imputálnak, nyiltan és becsületesen megfogja magyarázni, mit értett a mozgalom budapesti származása alatt! És viszont bölcsen cselekszi koszorús költőnk, ha feleségét távol tartja a szinpad nyilvánosságától. A magyar szinpad nem veszt. A herceze-hureza pedig elnémul. Második Jókai Mórné asszony is nagyobb, őszintébb hálára kötelezi a nemzetet, ha — a szinpadixs szerepek helyett — hiven, gondosan ápolgatja az öreg költőt.

A katonai ügyosztály felhívása.

A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya felhívja azon debreczeni s más községbeli illetőségi állítás és népfölkeltő köteles ifjakat akik az 1879. 1880., 1881., 1882., 1883 ik évben születtek, hogy összeríratásuk végett a katonai ügyosztály hivatalos helyiségében (városház keresztépület, I. em. 18. ajtó) naponként a hivatalos órák alatt, de legkésőbb november hó végéig annyival is inkább jelentkezzenek (illetőségi bizonyítvány, keresztlevél, munka- vagy eselédkönyv magukkal hozandó), mert a ki ezen jelentkezést anélkül, hogy legyőzhetetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el és 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal vagy ennek megfelelő elzárással büntetettik.

Eljegyzés.

Molnár József m. á. v. mozdonyvezető holnap tartja eljegyzési ünnepélyét Tóth József polgártársunk kedves és szép leányával Juliskával.

Egy háztulajdonos hirtelen halála.

A Bercsény utczában hirtelen halálest történt. Varga Sámuel hatvan-hetven év körüli háztulajdonost halva találták a szobájában. Az öreg már előtte való este panaszkodott rosszullét miatt és tegnap reggel halva lelték. Beszállították a kórházba. Felboncolták. Délután fogják temetni.

Szerencsétlenül járt munkás.

Hajdu-Dorogon az ujított gör. katolikus toronyról lezuhant Kulesár József bádogos segéd életveszélyes zuzódásokat szenvedett. A bádogos az óra feletti párkányon dolgozott s az leszakadt alatta s terhével együtt a 8 méternyi mélyen álló álványon pihent meg.

Burmester Debreczenben.

Burmester Willy a világhírű hegedűművész november 25-én Debreczenben hangversenyt rendez Mayer-Mahr Mór tanár berlini zongoraművész közreműködésével. A hangverseny műsora a következő: 1. Schubert Szonáta g-moll, Allegro giocoso. Andante, Allegro vivace Burmester V. és Mayer Mahr Mór. 2. Wieniawski Faust abránd Burmester V. 3. Beethoven 32 Változat e moll Mayer-Mahr Mór. 4. a) Schumann Träumerei b) Aus fernen Lándern c) Bach Giga magánhegedűre Burmester V. 5. a) Mayer-Mahr Sereande b) Liszt Magyar abránd Mayer-Mahr Mór 6 a) Bach Air b) Paganini-Burmester V. Jegyek kaphatók Páholy ülés 15, ülőhdlyek 6, 5, 4, 3 és 2 koronáért László Albert és Társa könyvkereskedésében.

Halálozás.

Rajk Imre hajdudorogi községbiró neje Sinka Piroska f. hó 7-én jobblétre szenderült. Az elhunytban Sinka Sándor debreczeni főgymnasiumi igazgató tanár testvérjét gyászolja.

San-Toy.

A szinházi irodából értesülünk: Vasárnap este lesz bemutatója szintársulatunk ez évi „Klou”-jának a népszinházban szenzációs sikert aratot San-Toynak, melyhez Sidney Jones irt zenét. — És pedig milyen zenét!? Madárcsicsergéshez hasonló e muzsika tele harmoniával, édes dallamokkal könnyed lejtéssel. Elég arra, hogy azt, kinek csak egy kis kedélye van, almodozásra bírja és elandalítsa. A darab meséje teljesen hozzá simul a zenéhez, épp oly különleges exotikus, mint az. Bajos vonzó képekkel van tele a mozgalmas jelenetek, melyek tánczal, csoportosulásokkal érdekes képet tárnak a néző elé. — A sarga faj fiait tarkoponyákkal, a tipegő lebegő khmai asszonyokat bizar színű öltözékekkel varázsolják elénk a szerzők, melyek rendkívül alkalmasak a határos tablók rendezéséhez. Az igazgatóság nagy áldozat készséggel pazar fényvel állítja ki az operettet, mely méltó lesz a debreczeni szinház dicső multjához. Az operette jellemezés főpróbáját holnap tartják meg.

A koszoru affér.

A koszoru-afférnek jó lenne már végét szakítani. Még pedig nem is tragikus végét, ennél fogva a magyar Bonheur-Róza ne váljék Malheur-Rózává.

— Oh Mórícz, Mórícz — üzen le a menyekből egy másik, hatalmas Róza — nem tudad ezt a dolgot, irántam való kegyeletből — sub rosa kezelni?

A debreczeni sertésvásár

1901. november 11-én megtartatik, miután a sertésvész megszűnt s a zárlat feloldott.

Tojás-párbaj.

A napokban, az egyik szomszédos községben, két kofaasszony indult egyszerre körutra, hogy összevásárolják a tojásokat. A falu főutcáján végig, az egyik a jobb, a másik a baloldali soron haladt. Így egyeztek meg előre. Történt azonban, — itt már a fátum vette át a história fonatát, — hogy az egyik kofa átlépte a tilos határt. Egy nagy kosár, megrakva csábitóan fehér tojással, a tiltott utra. Valami jámbor gazdasszony állt ki vele a bal soron a kapualjába és várta rá a vevőt. A jobb oldalból észrevette a szemfüles kofaasszony és míg konkurrensé egy házban alkudozott, át-

szökött a tilosba. Hogy a szerződészegő tudott e va. amit például a genfi konvenczióról, amit szintén azért hoztak, hogy meg ne tartsák, nem számolhatunk be. Arról azonban már számot adhatunk, hogy mialatt a csabító tojásokra alkudozott, valami ütés érte az orrát és nyomban sárgásfehéres ragadós anyag borította be az arcát. Annyi ideje sem volt, hogy megérthesse, honnan ered a támadás, mikor már sűrűn repültek feléje a lövegek — tyuktolyás alakjában. — A válasz sem késett, az is tyuktolyás volt. A meglepett amazon ugyanazzal a fegyverrel felelt, melyivel megtámadták és most már a tojások feltartóztatatlan özönet zúdították egymás felé. A hatalmas tojásminiczió elfogytával aztán a két hölgy fogta a kosarat és járta tovább a maga sorát, bekopogtatva minden kapun :
— Van e tojás eladó ?

Eljegyzés.

Weisz Sámuel nádudvari birtokos k. leányát Laurát eljegyezte Sarkadi Zoltán monostorpalvi gazdálkodó.

Meghívó.

A kereskedő ifjak önképző egyesülete 1901 november hó 24-én vasárnap délután 3 órakor saját helyiségekben rendkívüli közgyűlést tart melyre az egyesületi tagok tisztelettel meghívotnak. Debreczen 1901. november hó 10. Az elnökség. Targy az alap szabályok módosítása.

A keztü vásárló közönség

figyelmét felhívjuk arra a kedvező alkalomra, hogy Nagy András keztü Kistemplom bazar már november 1-étől kezdve keztüit gyárilag készített s így a keztük a legfinomabb minőségben bámulatos olesó áron szerezhetők be. Így a három gombos női keztü 1 ft 15 kr. A két gombos női keztü 1 ft. 10 kr. Egy férfi keztü 1 ft. 30 kr. To-vábbá mindenféle téli bélelt keztük a leg-olesőbb áron szerezhetők be.

Egymásután kétszer

(és pedig augusztus 2-án 90,000 korona és aug. 25-én 100,000 koronát) nyertek a főnyereményt azok, akik a Budapesti Takarékpénztár és orsz. z. k. részvénytársaságnál a Ferencziek-terén, a Királybazarban vásároltak osztálysorsjegyet. A kereslet sorsjegyek iránt ezen intézetnél ismét rendkívül élénk, miután az új huzás már november 21-én kezdődik. A sorsjegyeket és nyereményjegyeket bérmentve és költségfelszámítás nélkül küldik, valamint a legkisebb megrendelést is pontosan intézik el. miert is ezen intézetet a legjobban ajánlhatjuk. Egész sorsjegy ára 6 ft, téli sorsjegy 3 ft. negyed sorsjegy 1 ft. 50 kr. nyolczad sorsjegy 75 kr.

Felhívjuk t. olvasóink figyelmét

Posa Vilmos, ezeltől Latzkovits A. és Társa (Budapest, Andrassy-u. 3.) férfi és női divat-áruházának hirdetésére. E kiváló czeg állandóan nagy raktárt tart a legmodernebb férfi divatújdonságokból, valamint női divatkülönlegességekből. Arai bámulatosan mérsékelték, miert a saját érdekében cselekszik mindenki, ha szükségleteit ezen elsőrangú czegnél szerzi be. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy modern vizgyógyintézet.

A vizgyógyintézetek az utolsó évtizedben a tudomány legújabb vívmányain alapuló berendezések és a racionális kezelé-

tekintetében oly nagyot haladtak, hogy a ré-gibb intézetekkel egyáltalában össze nem hasonlíthatók. Hazánk e téren sem maradt el és hogy a művelt nyugat magas niveau-ju intézeteivel lépést tartó vizgyógyintézetekkel gazdagodott, el nem vitatható. Ezen legmodernebb intézetek között méltán első helyet foglal el dr. Schlesinger Miksa vizgyógyintézete és szanatoriuma Pozsonyban, melyet a gyógmódok és eszközök a szaktudomány legújabb haladása alapján való alkalmazása egyrészt, másrészt a legmesszebb menő követelményeknek minden tekintetben megfelelő berendezése és elszerezése elsőrangú mintaintézetté minősít. Az intézet vezéreszméje: a patiens érdeke, mely okból kerül minden sablont és reklambajhászatot: fő feladatának tekinti a speciális esetnek megfelelő szigoruan individualizáló gyógmódnak odaadó figyelemmel párosult keresztülvitelét. Az intézet tulajdonosának és vezetőjének az ország határan túl is elön ösen ismert neve biztosítékot nyújt ezen kiváló szakember tudományos és gyakorlati működése iránt. Lehetetlen ezen szűk keretben felsorolni mindazon betegségeket, — melyek ellen ezen mintaintézet már eddig is oly kiváló sikereket ért el, például a massage electrotherapia, gyógygymnasztika, Frenkel-Leyden-féle ataxiai kezelés, mester-séges szénsavas fürdők, hizlaló, soványító kurák stb. stb. Páratlan előnye ezen vizgyógyintézetnek valóban szerencsés fekvése és elhelyezése a városon kívül 4500□-önyi ösrégi árnyas parkjával közvetlen határos Pozsony város kies, por- és szélmentes hegy-ligetével mely mint a Kiskárpátok gyöngye egy kis földi paradicsomot képez. A főépületnek minden egyes részéből, továbbá az intézeti parknak lassu emelkedésű serpentin utjai minden pontjáról gyönyörű kilátás kínálkozik úgy a határos hegységre, mint Pozsony városra, hatalmas Duna folyamával és fenséges ligeteivel. A pátiensnek még egy-felől Pozsony város magas niveauán álló zenei és kulturéletében, másrészt az intézetben uralkodó társas élet, olvasó és zene termében, közös kirándulásokban találnak bőséges és nemes szórakozást. Az ellátás az intézetben kitünő, az árnk mérsékelték, mi mellett mindig az elerendő gyógy eredmény. nemkülönben az intézet jó hírnevének állandósítása a főczél. Megbecsülhetetlen ez intézetnek a téli idényre való tekintettel szolgáló berendezése úgy, hogy az egész éven át nyitva tartható. Szóval Dr. Schlesinger Miksa vizgyógyintézete és szanatoriuma egyesíti magában mindazon előnyöket, melyek nemesak a szenvedő és üdülőknek, hanem a szórakozást és pihenést keresőknek is mindazt nyújtja, mit eddig csak a külföldön vélt megtalálhatni.

Óriási azok száma.

kik anyagi boldogulásukat a magy. kir. szab. osztálysorsjáték intézménynek köszönhetik. Ösztönösen örvendünk, hogy közülök igen sokan Bihari Ede főelárusítónak (Budapest, IV., Városház-utca 14.) köszönhetik szerencsés-jüket. Érdekelni fogja az olvasót, hogy ugyan hol nyertek azokat a nyereményeket, melyeket a nevezett főelárusító fizetett ki. Ime itt következnek: Az első sorsjátékban a 600,000 koronás jutalomdíj $\frac{1}{8}$ -át Marosvásárhelyen, $\frac{2}{8}$ -át Medgyesen, $\frac{1}{8}$ -át Ujpesten, $\frac{1}{8}$ -át Bp. pesten. A hatodik sorsjátékban nyert 600,000 koronás jutalomdíj $\frac{2}{4}$ -ét Csikmegyében $\frac{1}{4}$ -ét Bacsme gyében, $\frac{1}{4}$ -ét Gömörmegyében. — A 200,000 koronás főnyeremény $\frac{1}{8}$ -át Pozsonyban, $\frac{1}{8}$ -át Veszprém megyében, $\frac{1}{8}$ -át Kolozsvárott, $\frac{1}{8}$ -át Czinkotán, $\frac{1}{8}$ -át Alsó-Fejérmegyében és $\frac{3}{8}$ -át Budapesten. A többi főnyeremény szintén az ország különböző helyén jutott kifizetésre. Felhívjuk a t. olvasó

figyelmét Bihari Ede szerencsés főelárusító mai hirdetésére, kihez a megrendelések tekintettel a nagy keresletre — mielőbb intézendők. A huzás f. hó 21-én kezdődik. $\frac{1}{8}$ sorsjegy 150 kor., $\frac{1}{4}$ = 3 kor., $\frac{1}{2}$ = 6 kor., $\frac{1}{1}$ = 12 kor.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Hétfőn: San-Toy.

Kedd: harmadszor San-Toy.

Szerda: negyedszer San-Toy.

Zaza.

Szegény Arany János, ha most volna debreczeni diák s látta volna a Zazát, bizonyosan nem állott volna be színésznek. Sőt nem írta volna azt sem, hogy

... az egyszerű, bár meg nem dönthető, Képzelti szösszal bé nem önthető.

Nem állott volna be színésznek, mert megundorodott volna a szinpadnak minden képzeletet meghaladó sülyedésétől, s nem írta volna az idézett verseket, mert a Zazából láthatta volna, hogy nincs olyan fertelmes próza, melyet a megtévelyedett képzelet buja köntösbe öltöztetni nem tudna.

Mert hát mi is ez a szinműnek nevezett Zaza? A bordélynak, a demimonde különféle parfume-gőzökkel telt hálószobája titkainak a maga mézelen, undorító valóságában közönség elé hurcolása. A „naturalia non sunt turpia“ elvének barbár félremagyarázása ez s az ember legszennye-sebb ösztöneinek a költészet csabító köntösébe bujtatása. De amint az oroszlanbörbe bujt számár mindig számár marad, a trágár pikanteria sem lesz soha költészetté, akár-mifele szószban tálalják is fel.

Semmi sem áll távolabb tőlünk, mint az iskolás prudéria, mint az erkölcsbíró nevetleges szerepe utáni vágyakozás; jó előre kijelentem azért, hogy nem az élet eltévelyedett szenvedélyeinek, szerencsétlen kitaláltjainak szinpadrahozását kárhoztatom, hanem a meztelen frivolágoknak uralkodó elvvé tétele ellen. És a Zaza ilyen. A mi benne a költészet szinét viseli, az közönséges plagium a kaméliás hölgyből, ami benne eredeti, az minden egyéb, csak nem költészet.

Zaza, az orfeum diva, sok szeretőt tart; de ezek nem elégítik ki, mert bomlanak utána. Ellenben bosszantja hiuságát, hogy egy szalmaözeveg kereskedő nem akarja észre venni. Egyik „barátja“ még növeli bosszankodását azzal, hogy meghódíthatatlannak állítja az álhatatosnak látszó kereskedőt. Hiusága annyira ragadja, hogy fogadást ajánl — s minő fogadást! — arra nézve, hogy meghódítja a jéghideg szívet. A meghódítás — tadjalom — szemünk előtt folyik le és sikerül. A diva igaz szerelemre gyulad s hat hónapig idill életet élnek a szerelmesek. Ekkor kiderül, hogy az „álhatatos“ kereskedőnek felesége és gyermeke van. Következik egy pár rosszul megszerkesztet feltékenységi jelenet, aztán a diva szemének felnyílása, erre egy nagylelkű lemondási roham, melynek hatása alatt — de csak mikor a férfi alávalósága is kitünik, a szerelmes kilöketése. Azután Zaza folytatja előbbi életét, a kidobott gavallér pedig hat hónapra megszakított családi boldogságát. Hát ez lehet valóság, kivált Párisban; de hogy mi köze hozzá a drámai költészetnek, azt igazán nem értjük. Mert Zaza nem Gauthiar Margit. Margit is demimond, Zaza is, ennyiben megegyeznek. Megegyeznek abban is, hogy mindketten belszeretnek tiszta szerelemmel egy ideális-

Nyerhető:

Egy jutalomdíj 600.000 kor. 400.000 kor. 200.000 ko.
 2 á 100.000 kor. 1 á 90.000 kor. 1 á 80.000 k.
 1 á 70.000 kor. 2 á 60.000 kor. 1 á 40.000 k.
 5 á 30.000 kor. 1 á 25.000 kor. 7 á 20.000 k.
 3 á 15.000 kor. 31 á 10.000 kor. 67 á 5000 k.

50.000 nyere- **13,160.00** korona-
 mény értékben

Legnagyobb nyereség esetleg

Egy millió korona.

LUKÁCS VIMOS

Bankházában

Budapest, V. ker. Fürdő-u. 19. sz.

Legrégibb és legajánlatosabb osztálysorsjegy főelárusító hely szétküld I. oszt. sorsjegyeket eredeti árért:

Egy egész 12 korona	Egy fél 6 korona	Egy negyed 3 kor.	Egy nyolcad 1.50 kor.
------------------------	---------------------	----------------------	--------------------------

a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett is.

Akar ön sok pénzt keresni?

Havonként **1000 korona** is kereshető könnyen, kockázat nélkül, becsületes uton. Irja meg ezimét **G. 51. sz. a.**

Andas **Annoncen-Bureau des „Mer-
 kur“** Nürnberg Mendelstrasse 23.

Kisérelje meg nagysád egyszer a világhírű

ugorka-tej vegyíték

használatát, mely Georg Häntzschel udvari szállítónál Drezdában kapható és bizonyára mindig ezt fogja használni.

Egyedüli bevált szer az arcz üdesegetnek, szépségének és ifjúságának ápolására és fentartására, az aggkorig.

Nagyon ajánlatos a durva, merev arc-bőr gondozására.

Häntzschel ugorka-tej készítménye üvegenként 1.60 és 3 koronáért árusítatik.

Ugorkatej szappan darabja 80 fl.

Ugorka-tej puder doboza 2 kor.

Kapható **L. Kovács Nándor** gyógyszer-tárában Debreczen Piacz-u. 30 sz.

Jencs-féle
Narancsvirág-Crème.

Teljesen ártalmatlan és biztos szer szejtő, pattanások, májfoltok, bőrtka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megripedéstől; megszünteti az arcz és kez vörösségét. Rendesen használva, a rézozos arczbőrt simává, lidévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idézi elő az arczbőr fényességét. **Ára 1 korona.**

A hozzávaló **Narancsvirág Poudre** doboza **1 korona.** Kapható:

Jencs Vilmos

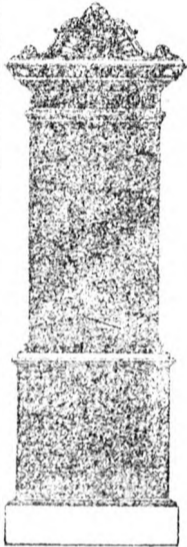
„Szt. János“ gyógyszer-tárában

Budapest, II., Széna-tér.

Főraktár: Dr. **EGGER „Nádor“** gyógyszer-tára

Budapest, VI., Yecz-körút 17.

Raktárhelyiség változtatás miatt a raktáron levő, elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép kályhák
 leszállított árak mellett,

továbbá:

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek és töltények

nagy választékban

a legjutányosabb árban

kaphatók:

Kovács Gyula vasüzletében

a „BIKA“ szálloda mellett,

Serravallo
KINA-BORA VASSAL.

orvosi kitünőségek által mint dr. **Braun** tanár, udv. tanácsos, dr. **Drasche** tanár, udv. tan. lovag dr. **Kraft-Ebin** tanár, udv. tan., dr. **Monti** tanár, lovag dr. **Mosetig-Moorhg** tanár, dr. **Nuesser** tanár udv. tan., dr. **Schauta** tanár, dr. **Wofeinlechner** tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánltatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congresszus **Róma** 1894. congresszus **Nápoly** 1894. Kiállítás **Venedig** 1894. **Kiel** 1894. **Amsterdam** 1894. **Berlin** 1895. **Páris** 1895. **Quebek** 1896. **Turin** 1898. **Quebek** 1897. **Canea** 1900. **Nápoly** 1900. **Páris** 1900.

Több mint 1000 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, újra élesztő szer **kiváló** íze miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vétetik. **Uvegokban 1/2 liter á K 2.40, 1 liter á K 4.40** árusítatik minden gyógyszer-tárban.

Serravallo gyógyszer-tár Triesztben.

**A haj újra növése!
Nincs többé kopaszság!**

Egy említésre méltó szer, mely férfiak, nők és gyermeknek egyaránt gyönyörű haját kölcsönöz. Megakadályozza a hajhullást, meggyógyítja a korpát, varas, pörseges fejet és sürüsti, hossza növeszti, valamint nehézzé és selymesé teszi a haját. A korán megöszült haj, festés nélkül visszakapja eredeti színét. A kopasz fejnél z haj valamint a szemöldök és szempillák újránövéséért jótálok.

Amerikában „Lovaerin” név alatt egy szert találtak fel, mely hosszú és gyönyörű dus haját növeszt. Miután a Lovaerin tisztán növényekből készült, nem kell ennek használatától óvakodni, mert még a legfinomabb fejbőrnek sem ártalmas.

Nincs semmi ok arra, hogy önnék vagy gyermekeinek ritka és csenevész hajnövése legyen. Az egészséges hajra, mint védőre, úgy télen mint nyáron szükség van és egészséges hajnövés nélkül úgy a gyermekek mint a felnőttek folyton ki vannak téve a meghűlésnek.

Az anya vagy gyermekek betegsége gyakran paralizálja a hajtot és évek mulnak, míg a természet ezt a hiányt pótolja. De ki kételkedhet ezen csodálatos szer tulajdonságaiban akkor, midőn kezeink között ezer és ezer bizonyító levél van, melyek oly egyénektől erednek, kiknek szavahihetőséghez kétség nem fér.

Nincs kegyelem a korpá, a hajhullás a kopaszságnak, mint azt a fenti kép mutatja.

Turner tanár a „Fairmount College” elnöke, Sulphur, Ky., v. St. v. A., a következőket mondja: „Miután 30 évig kopasz tejem volt, 1895-ben használni kezdtem ezt a szert és pár héttel később egész fejbőrömet sűrű, ujonnan nőtt haj fődte. Hajamat kevés kivétellel teljesen elveszítettem és 6 hét alatt fejemnek kopasz része egészen fődve volt. 30 évig voltam kopasz és ha a haj olyan helyeken, mint az enyém, ismét ki tud nőni, akkor nem kell az eredménytől senkinek sem tartani.”

Walker N. asszony, 18 Haven St. Grimsby Eug: „Egy helyet, mely évek óta hopasz volt fejemen, most ismét szép sűrű haj fődte.”

F. R. Everett asszony, Joana Villa, Turbeck Terrace Road Eug: „Husz éve már, hogy majdnem minden hajamat elveszítettem, úgy hogy csak egy kevés maradt meg. Most ismét gyönyörűen nő a kopasz részekben és sűrűsödik. Az ön szere igazán bámulatos.”

G. Bunce ur, 32 Richardson St., High. Wycombe, Bucke, Eug: „A legkellemesebb meglepetéssel konstatáltam, hogy a Lovaerin 3 heti használata után hajam ismét nőni kezdett. Összes barátainak ajánlom ezt a módszert, mint olyat, mely a hajjítás nevet megérdemli.”

A Lovaerin által a hajtó ismét gyökeret ver. Az új haj csodálatos gyorsasággal bujik ki a bőr alól és nő. Anyák, kiknek kis leányuknak haja rövid és szemmel láthatólag majdnem teljesen élettelessen, ezen remek szer csodálatos hatásától különösen el lesznek ragadtatva. Mialatt ez a készítmény a felnőttéknél a korpá, hajhullás és kopaszságot gyógyítja meg, addig minden anyának fontos tudni, hogy van egy szer, mely kedvenceiknek gyönyörű hajfogatot szerez.

Egy nagy üveg Lovaerin ára, mely több hóig eltart, 5 kor. 3 üveg 12 kor. 6 üveg 20 kor. Szállítás posta utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett az európai raktár által:

M. FEITH, Wien, VII. Mariahilferstrasse No. 38.

**Rendkívüli szerencse
BIHARI EDE**

főáradájában, ahol eddig több mint

ÖT MILLIÓ

koronát fizettek ki, közötté

600,000 kor. a 69686. számra

600,000 kor. a 28718. számra

Nem kell gazdagnak lenni, hogy de általa meggazdagodhatunk! egy sorsjegyet vásároljunk.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Auguszt.	Szeptemb.	Október	Novemb.	Decemb.
1 87230	1 42557	1 24711	1 73744	1 57927	1 53445	1 25730	1 57988	1 23617	1 18429	1 69690	1 29651
2 46862	2 79082	2 25817	2 82430	2 34226	2 95635	2 73512	2 45796	2 14211	2 82370	2 25685	2 45783
3 29612	3 63327	3 25774	3 98450	3 41392	3 25077	3 25547	3 69696	3 45793	3 95658	3 05611	3 29729
4 29701	4 73723	4 45749	4 52860	4 87297	4 82334	4 57884	4 61454	4 05588	4 43311	4 43226	4 18456
5 53434	5 28655	5 43929	5 98448	5 18427	5 14110	5 01473	5 31308	5 95669	5 73741	5 53418	5 78056
6 69527	6 57810	6 21767	6 60447	6 43923	6 73524	6 69613	6 95625	6 31320	6 18438	6 57900	6 76501
7 57868	7 74557	7 28659	7 63424	7 45710	7 31336	7 32333	7 15305	7 45769	7 34330	7 69629	7 69656
8 23663	8 23738	8 43444	8 57964	8 23731	8 78051	8 95670	8 28006	8 43207	8 47937	8 57856	8 95634
9 24652	9 23726	9 23538	9 23523	9 73968	9 62701	9 23797	9 73769	9 14241	9 73569	9 45778	9 57844
10 69675	10 18411	10 69623	10 41207	10 25615	10 53409	10 57938	10 28695	10 78022	10 73649	10 23655	10 69675
11 95691	11 82414	11 45702	11 57850	11 69656	11 28742	11 34222	11 82363	11 82316	11 28716	11 45745	11 78015
12 95671	12 73522	12 45723	12 34236	12 95626	12 57863	12 14236	12 43408	12 73607	12 18441	12 45745	12 28640
13 78698	13 43256	13 23756	13 86546	13 98443	13 28717	13 78087	13 65671	13 73507	13 28632	13 69667	13 45773
14 45762	14 69649	14 57951	14 43327	14 23665	14 28673	14 15302	14 25809	14 82303	14 14171	14 69656	14 78099
15 25840	15 95639	15 28733	15 82449	15 45748	15 45800	15 14135	15 82354	15 69635	15 28621	15 14231	15 43231
16 37840	16 14123	16 69591	16 73546	16 57900	16 34235	16 14170	16 69685	16 61484	16 14153	16 73648	16 69582
17 69699	17 57829	17 18406	17 82451	17 23733	17 82207	17 95602	17 28611	17 82401	17 45713	17 82445	17 14149
18 57929	18 53449	18 23504	18 82301	18 43255	18 73542	18 23628	18 14268	18 23589	18 78006	18 53444	18 23749
19 82325	19 15349	19 57817	19 45774	19 45722	19 23582	19 14144	19 95614	19 82184	19 57880	19 95609	19 69646
20 45759	20 45701	20 82436	20 31318	20 73728	20 73510	20 23611	20 57914	20 73632	20 98498	20 98498	20 53412
21 57901	21 14279	21 69582	21 69593	21 45736	21 78070	21 69570	21 73747	21 73711	21 95646	21 69667	21 28724
22 14265	22 73647	22 62749	22 43423	22 28623	22 69550	22 28706	22 14233	22 95607	22 57859	22 95642	22 95398
23 98432	23 69524	23 69605	23 82352	23 45421	23 57976	23 14249	23 82338	23 23715	23 69574	23 57964	23 95603
24 69650	24 61478	24 14101	24 78044	24 95686	24 78030	24 18421	24 23652	24 14215	24 23590	24 73740	24 69691
25 62744	25 98408	25 43310	25 43212	25 23674	25 69610	25 23578	25 95655	25 69533	25 73675	25 82301	25 43442
26 23702	26 43345	26 57982	26 31319	26 82342	26 14192	26 98415	26 34224	26 82413	26 84509	26 23531	26 95679
27 73699	27 69549	27 57839	27 73615	27 43413	27 69642	27 84536	27 61461	27 73619	27 53423	27 95646	27 95646
28 95680	28 86521	28 18408	28 34206	28 57909	28 69565	28 82422	28 82409	28 78062	28 23536	28 73644	28 95630
29 78088	29 28700	29 69515	29 45749	29 14163	29 69626	29 45720	29 45735	29 28675	29 23641	29 78028	29 87234
30 78550	30 73632	30 73531	30 98417	30 43440	30 43440	30 28641	30 18421	30 28600	30 18440	30 53435	30 87234
31 45757	31 23702	31 23702	31 34244	31 34244	31 34244	31 25839	31 73545	31 23617	31 23617	31 31324	31 31324

Mikor van a születésnapom? Mindenki azt a számot vásárolja, amely véletlenül a neve- vagy születésnapjára fel van jegyezve. Ezen számokból nemcsak egész sorsjegy, de 1/2, 1/4, 1/8 is kapható. Csak azon legrosszabb esetben küldök hasonló számot, ha a kért szám már el volna adva.

Az I. osztályú sorsjegyek ára:

egy nyolcad (1/8) —.75 frt vagy 1.50 kor. | egy negyed (1/4) 1.50 frt vagy 3.— kor.
egy fél (1/2) 3.— frt vagy 6.— kor. | egy egész (1) 6.— frt vagy 12.— kor

Eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy a betétösszeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden rendeléshez a hivatalos tervet ingyen mellékelem. A hivatalos nyerevény jegyzéket huzás után azonnal küldöm. Sziveskedjék megrendelését azonnal, de legkésőbb

folyó évi november hó 21-ig

Bihari Ede

Budapest, Városház-u. 14.

Itt levágandó! **Megrendelő lap** T. Bihari Ede úrnak Budapest

Sziveskedjék a m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályú sz eredeti sorsjegyét a hivatalos tervezettel hozzám juttatni.

A betétösszeg kor. utánveendő. } Anem kívántatsz-veskedjék törölni.
postautalványon küldöm.

Pontos cím }
.....
.....
.....

A magyar kir. szab. osztály-sorsjáték nyereségy terveze.

Minden második sorsj gy nyer.

A legragyobb nyereségy legsze-
reneségyebb esetben

1,000.000

korona.

1 jut. . . =	600000
1 nyer. . . =	400000
1 . . . =	200000
2 . . . =	100000
1 . . . =	90000
1 . . . =	80000
1 . . . =	70000
2 . . . =	60000
1 . . . =	40000
5 . . . =	30000
1 . . . =	25000
7 . . . =	20000
3 . . . =	15000
31 . . . =	10000
67 . . . =	5000
3 . . . =	3000
432 . . . =	2000
763 . . . =	1000
1238 . . . =	500
90 . . . =	300
31700 . . . =	200
3900 . . . =	170
4900 . . . =	130
50 . . . =	100
3900 . . . =	80
2900 . . . =	40
50000 ny. 1 jut. k. 13,160.000	

Készpénzben fizettetik.

Értesítés.

A most befejezett VI. osztálynál **harmadszor** esett a

400.000 koronás

(28916. szám)

főnyereségy a szerencse által mindig kedvezett főgyűjtődégybe.
Rövid időgy belül

10 milliót

fizettem ki t. vevőimnek.

A 9-ik magyar kir. szabadalmazott osztály-sorsjátékhoz, melynek
1-ső osztályu huzása már

1901. november hó 21 és 22-én van

ajánlok eredeti sorsjegyeket

egy egészet egy felet. egy negyed. egy nyolcadot.

12 6 3 1.50 koronáért

az összeg előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel

GAEDICKE A.

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos utca 11. szám.

GAEDICKE-nél

nyertek:

600000	kor. 62551	számra
400000	" 33464	"
400000	" 11119	"
400000	" 28916	"
100000	" 49878	"
100000	" 87991	"
70000	" 60912	"
60000	" 78863	"
60000	" 82528	"
60000	" 97263	"
30000	" 6920	"
30000	" 38691	"
30000	" 90964	"
25000	" 23481	"
25000	" 30049	"
20000	" 28950	"
20000	" 33402	"
20000	" 35862	"
20000	" 60781	"
20000	" 78848	"
20000	" 88874	"
15000	" 87734	"
15000	" 77950	"
15000	" 82506	"

24 á 10000 k =	240000 k
44 , 5000 , =	220000 ,
252 , 2000 , =	504000 ,
544 , 1000 , =	544000 ,
756 , 500 , =	368000 ,

A kor magaslatán áll

mindig a világszerte ismert és jóhírű

divat áruház

BÉCS,

VI. Mariahilferstrasse
No. 81—83.

D. LESSNER

BÉCS,

VI. Mariahilferstrasse
No. 81—83.

Divat gyapjuszövet	métere .40	kor. — 1. — kor.
Divat gyapjuszövet	" 1.30	" — 2.50 "
Divat gyapjuszövet	" 2.60	" — 4.30 "
Divat gyapjuszövet	" 4.60	" — 9. — "
Divat barchetek	" .52	" — 1.30 "
Divat mosóflanellek	" .40	" — .85 "
Divat selyemszövetek	" .70	" — 17. — "

Bársonyok, sima és mintázott. különféle árakban.

Nagy külön osztály

Szőnyegekben és függönyökben.

Saját műhelyeim, öltözékek és blou-
sok stb. elkészítésére az áruházban vannak.

Bérmentes szétküldése

10 koronát meghaladó
rendelményeknek.

Választék és árban

verseny nélkül!

Minta megrendeléseknél az árak és
kivánt kelme faj pontos megjelölését ké-
rem, hogy csakis a szükségeset küldhessem.

!! Szőnyeg és confection diszárjegyzékek ingyen és
bérmentve !!

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy raktárunk

női divat osztályát

az őszi-téli idényre a legújabb

Szines és fekete selyem
Gyapju női ruhaszövet
Flanell, mosó velen
Téli kendő, sál
Ruhadiszek és belésárakkal

dusan felszereltük.

A Kunz József és Társa cégtől átvett árukat pedig

rendkívüli jutányos áron

árusítjuk ki.

Kiváló tisztelettel

Donogán és Somossy

Kunz József és társa utodai.

Zongorák

CHMEL J. és FIA

cs. és kir. udvari zongoragyárosok,

BUDAPEST, Gizella tér Haas palota.

Alapították 1835-ben.

Legrégibb s legnagyobb zongora és harmonium telep hazánkban.

világ legjobb zongorái és harmoniumjai egyedüli képviselői, mint

Bösendorfer, Bechstein, Schidmayer, Kaps, Rönisch, Estey, Wirth stb.

valamint kitűnő saját gyártmány.

Jutányos áruk, szolid kiszolgálás

Árjegyzék kívánatra ingyen!

Diszített női kalap
már 2 frttól feljebb.
Szörme colliék,
Karmantyukban
nagy választék.

Hajdu és Biharmegye általánosan elismert legnagyobb

Női felöltő és női kalap

áruháza

RÓZSA LAJOS

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár

tulhalmozott raktár miatt

nagy alkalmi-eladást

rendez.

Premes teli kabát
már 6 frttól feljebb.
Premes felpaletók
már 10 frttól feljebb.

Téli posztó gallér,
prémekkel
12 frttól feljebb.
Eredeti modell drbók,
Szinházi gallérok
fél árban.

Gyermek köpenyeg
már 3 frttól feljebb.
Szörme gallérok
már 8 frttól feljebb.

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és tisztító intézete

Debreczen, Széchenyi-utca 42-ik sz.

Mindenféle ruhák, függönyök, szőnyegek stb. kifogástalanul

festetnek és tisztítottatnak.

Bejárat az utczaról.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.